

ادامه از صفحه ۵

جایگاه طبقه کارگر ایران و مطالبات آن

فرایند تکامل بورژوازی در ایران به‌گونه‌ای است که به‌شدت نیروهای واپس‌گرا را به سود خودش حذف می‌کند و این مرحله گذار است. مرحله‌ای که این درگیری به این شکل حاد است و بورژوازی رانت‌جو درنهایت عقب نخواهد نشست و میرایی اینها را می‌توان در افق میان‌مدت دید. ولی آیا این مسیر را باید به حال خودش گذاشت؟ اتفاقا این مسیر را نباید به حال خودش گذاشت؛

یعنی باید با بورژوازی مولد ملی که می‌خواهد آنها را استحاله کند، به‌صورت مشروطو ائتلاف طبقاتی بکنیم. مسئله بر سر این است که بورژوازی قدرتمند رانت‌جو تمام‌قد ایستاده‌که مانع ارتباط اقتصاد ایران با جهان شود.

آفت نگاه انتزاعی به سرمایه

عنصر شناختی که به‌صورت انتزاعی سرمایه را می‌بیند، این جناح‌بندی‌ها را نمی‌بیند و اینکه ما کجا باید با این جناح‌بندی یک ائتلاف ناگفته یا گفته داشته باشیم؟ کجا باید فشار بیاوریم که در مقابل آن حریف دیگر سکندری نخورد. چون آن یکی حریف فاشیست است و همه را نابود می‌کند.

چه از لحاظ اقتصادی که طبقه کارگر را بی‌کار و ضعیف می‌کند و جامعه بی‌ثبات می‌شود، چه از لحاظ سیاسی که حاضر نیست حداقلی از فضای باز سیاسی را به‌راحتی تحمل کند. ما باید این بازی را انجام دهیم و از نظر تئوری شناخت هم باید آن را تقویت کنیم، بدون آنکه هراس داشته باشیم. باید رفت بر سر موضع اقتصاد توسعه‌پایدار ایستاد. اگر چپ‌های ما روی اقتصاد توسعه‌بایستند، امکان نوشتن برنامه حداقل را در حوزه تولید پیدا می‌کنند و در حوزه رفاه هم همین‌گونه می‌شود.

توافق بر سر یک برنامه حداقلی

برای توسعه متوازن ایران، یک برنامه حداقلی لازم است، برای اینکه از یک سو برنامه حداقل قابل توافق با بورژوازی مولد است و از دیگر سو برنامه حداقلی است و توزیع هم حداقلی است، چون در این مقطع با ایستمد رانت‌جو روبه‌رو هستیم. کف مواجهه‌مان اقتصاد توسعه‌است. برنامه حداقلی که از اقتصاد توسعه آغاز می‌شود، طیف وسیعی را در بر می‌گیرد، چون اقتصاد توسعه از روستو است هست تا چپ‌ها، وسط‌ها مثل آمات‌تاسن هستند.

مبانی اقتصاد توسعه یکی است و دیالوگی داریم که در سطح جامعه هم می‌توان ارائه کرد و همه آن را می‌فهمند. اتفاقاً بازگاتی هم می‌فهمد. می‌توانیم با این بورژوازی مولد یک ائتلاف حداقلی را سامان بدهم و به او بگویم از اینجا آغاز می‌کنیم و خیلی هم صادقیم و اصلا نمی‌خواهیم کلک بزنیم. این دستور کار، جامعه ما را یک قدم جلو می‌برد. نمی‌توان همزونی فکری به سبک گرامشی و به سبک لنین را به دست آورد. سبک گرامشی این است که جنگ مواضع می‌کند، نه جنگ رو در رو. سبک لنین این بود که زودتر برسیم به جنگ رو در رو، در دنیای امروز، جنگ رو در رو نداریم. این را هم دیوید هاروی می‌گوید؛ زمان جنگ رو در رو تمام شده است، چراکه خطر فاشیسم هر لحظه تهدید می‌کند و همین بلایی بر سرمان می‌آید که در منطقه آمده است. این راه ترقی و پیشرفت ایران را پردرد و رنج‌تر می‌کند.

وقتی می‌خواهیم با دولت آقای روحانی گفت‌وگو کنیم، باید بگوییم برنامه ششم اقتصادی دولت شما در چارچوب اقتصاد توسعه نیست. در چارچوب اقتصاد توسعه، برای نهاد رقابتی باید بسندیکاها وجود یابد، ولی دولت شما برنامه حداقلی را برای این کار تدوین نکرده است؛ برای اینکه در عملکرد اقتصادی دولت نوسان بسیار زیاد است. این دیالوگ باید با دولت وجود داشته باشد که اعلام شود اگر در موضوع حوزه کار ناهادها رقابتی نشود، اگر سندیکاها تشکیل نشود، در اقتصاد نواوری نخواهیم داشت. در شرایطی که امنیت پایدار باشد، سرمایه‌سرمایه موجب رشد نیروهای مولد و سرمایه‌گذاری در این بستر می‌شود، اما با ارجاع صرف به امنیت و ندیدن اینکه جامعه از کجا دچار ناامنی می‌شود و ندیدن نیازهای زندگی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی طبقات درودست جامعه، امنیت پایدار تبدیل به امنیت نظامی‌گری می‌شود.

دولت از اقتصاد دانش‌پایه حرف می‌زند، اما نمی‌تواند آن را محاسبه کند. این همه سال گذشته است، اما بلد نیست یک اقتصاد دانش‌پایه را محاسبه کند. نیروی‌های سیاسی و فعالان حوزه کار نباید بگویند فراکسیون بورژوازی ملی قدرتمند نشود، بلکه باید گفت این دولت هنوز بلد نیست مدافع این فراکسیون نباشد! قرار نیست نیروی حوزه کار فقط نقش غریقی‌نجات را بازی کند، بلد نیست اقتصاد دانش‌پایه را محاسبه کنند. در این سمت، وقتی فعالان کارگری برای حداقل دستمزد چانه‌زنی می‌کنند، این چانه‌زنی نباید سبب هل‌دادن طبقه کارگر به طرف سرمایه‌دار و سرمایه‌دار به طرف طبقه کارگر شود و این بورژوازی را تضعیف کند. باید زبده‌تر عمل کند. یک مطالبه مهم طبقه کارگر باید این باشد که در اقتصاد دانش‌پایه، دولت چه کاری برای کارگران می‌کند؟ یک دلیل مهم بی‌کاری کارگران این است که مهارت ندارند. چرا دولت مدرسه‌ها را که در مناطق جنوبی بود، تعطیل کرد؟ اگر کارگران با این مزد اندک موافقت می‌کنند، به‌شروط افزایش این مدارس باید توافق حاصل شود.

politics@sharghdaily.ir

امیرعلی ابوالفتح
کارشناس مسائل آمریکا

براساس شناختی نسبی که من از شخصیت دونالد ترامپ و شیوه مدیریتی او در شش ماه عملکردش به دست آوردم، الگوی رفتاری رئیس‌جمهوری ایالات متحده آمریکا این‌گونه است که در مسائل جهانی آن‌چنان سطح بحران و تنش را بالا می‌برد تا به هدف کسب امتیاز از طریق مذاکره دست پیدا کند. او خطر ازدست‌رفتن یک توافق یا معاهده را آن‌چنان بالا می‌برد تا احتمال خروج و ازدست‌رفتن آن محتمل به نظر آید. در این صورت طرف مقابل به مذاکرات راضی می‌شود تا جنگ به وقوع نپیوندد. اگر به عملکرد او درباره توافق آب‌وهوایی توجه کنیم، می‌بینیم او ابتدا اعلام کرد از کنوانسیون خارج می‌شود، ولی بعد گفت شاید درباره برگشتش مذاکره و بعد اعلام کرد تا سه سال دیگر در این توافق باقی می‌ماند. یا درباره کره‌شمالی

تلاش برای عصبانی‌کردن ایران

نیز تهدید به جنگ کرده، اما با رهبر چین مذاکره می‌کند و از کانال‌های دیگری پالس آمادگی برای مذاکره با کره شمالی را می‌دهد. ترامپ درباره برجام نیز تهدید کرده که از برجام خارج می‌شود، اما در گام بعد ایران را به نقض برجام متهم می‌کند. او این پیام را آن‌قدر تکرار می‌کند تا ایران را نگران ازدست‌رفتن برجام کند تا به مذاکرات مجدد متقاعد شود. یا اینکه در موضوعات غیرهسته‌ای و موشکی یا خاورمیانه و شیوه رفتارش تجدیدنظر کند یا امتیازاتی به آمریکا بدهد. اما من این تهدیدها و احتمال نقض برجام را خیلی جدی نمی‌دانم، چون خروج از برجام از سوی آمریکا به تعبیری نشان‌دادن چراغ سبز به ایران است برای آنچه آنها دستیابی به سلاح اتمی می‌خوانند. اگرچه جمهوری اسلامی ایران، تأکید کرده که هیچ‌گاه قصد دستیابی به سلاح اتمی را ندارد و رهبر جمهوری اسلامی ایران نیز آن را حرام شرعی دانسته است اما در نگاه ترامپ و آمریکا، آنها به دنبال این نیستند که یک کره‌شمالی دیگر برای خودشان درست کنند.

پس برجام را نقض نخواهند کرد. به اعتقاد من این تکرار مواضع، یک نوع استراتژی برای مذاکره است و طرف مقابل را تا خطر جنگ

عکس Reuters

مجادله بر سر «روح برجام»

رئیس جمهوری آمریکا بار دیگر ایران را به نقض توافق هسته‌ای متهم کرد

ترامپ؛ ناقض روح برجام

دونالد ترامپ در حالی این سخن را تکرار می‌کند که ایران مدت‌هاست درباره نقض برجام از سوی آمریکا هشدار داده است. مذاکره‌کنندگان ایرانی بارها تأکید کرده‌اند آمریکا بندهای ۲۶ تا ۲۹ برجام را نقضش کرده است. به‌ویژه اینکه ایالات متحده آمریکا در یک ماه گذشته لایحه مجازات‌های جدید تحریمی را علیه ایران در دو مجلس تصویب کرده و ترامپ نیز آن را امضا کرد. در همه این موارد، ایران گفته در نقض برجام پیش‌قدم نخواهد شد و موارد

پیش می‌برند تا اینکه از او امتیاز بگیرند. اگر دونالد ترامپ می‌خواست از برجام خارج شود در همین شش‌ماه این کار را انجام می‌داد اما دو بار پایبندی ایران به برجام را تأیید کرده. اگر ایران مرتکب اقدامی نشود که جامعه جهانی را به نقض برجام متقاعد کند. طرف مقابل نیز دست به این کار نمی‌زند. اینکه ترامپ گروهی را در کاخ سفید موظف کرده تا عدم پایبندی ایران به برجام را تأیید کنند، یک مأموریت عادی رئیس‌جمهوری به تیشم است. امید واشنگتن این است که ایران را به درصدی از عصبانیت برسانند که ایران ناقض برجام شود اما اگر ایران در این جنگ روانی بازنده نشود، بهانه‌ای وجود ندارد که ترامپ بتواند جامعه جهانی را متقاعد کند که ایران برجام را نقض کرده است. چون تعهدات ایران در برجام کاملا با متر و معیار و وزن و کیلو قابل سنجش است و متقاعدکردن جامعه جهانی به نقض برجام درحالی‌که گزارش آژانس آن را تأیید کند، بسیار سخت خواهد بود. به‌ویژه اینکه با برجام زمان گریز هسته‌ای ایران، یک سال است اما بدون برجام، این زمان به یک هفته یا ۱۰ روز می‌رسد که این قطعا مطلوب جامعه جهانی و آمریکا نخواهد بود.

خارج‌ه‌اش، مبنی بر پایبندی ایران به برجام، دست برده و مسائل منطقه‌ای را به آن افزوده تا از میزان مثبت‌بودن متن آمریکا کاسته شود. در ماه گذشته البته اخباری از اختلاف تیلرسون و ترامپ بر سر برخی مسائل سیاست خارجی از جمله موضوع برجام به گوش رسیدیم که حتی منجر به این شد که ترامپ گروهی از افراد در کاخ سفید را موظف به این کند تا نشانه‌های پایبندنبودن ایران به برجام را رصد کنند. او پیش‌تر این مأموریت را به تیلرسون و وزارت خارجه واگذار کرده بود و با این جابه‌جایی به نظر می‌رسد تیلرسون نتوانسته از پس مأموریتی که رئیس‌جمهور به او واگذار کرده، برآید. همین‌ها موجب گمانه‌زنی‌ها درباره این شده که در کابینه قربانبی ترامپ، تیلرسون قربانبی پیش‌رو خواهد بود. بااین‌حال، اکتبر موعد بعدی تأیید پایبندی ترامپ بین ایران و کشورهای ۵+۱ است به نظر می‌رسد با نقض احتمالی برجام از سوی آمریکا، موضوع کاملا پیچیده می‌شود. ایران گفته برای هر احتمالی آماده است و در صورت نقض برجام اقدامات مشخصی انجام خواهد داد. اگرچه هنوز از جزئیات این اعلام آمادگی چیزی گفته نشده، اما در مجلس نیز طرخی برای مواجهه با این اقدامات طراحی شده است. اعضای اروپایی برجام، روسیه و چین نیز تأکید می‌کنند که این توافق، پابرجا بماند و آمریکا را به انجام تعهداتش ترغیب می‌کنند.

بااین‌حال مشخص نیست آینده برجام چگونه پیش خواهد رفت و آیا همه طرف‌ها همچنان به آن پایبند می‌مانند یا نه؟ آینده این توافق و عملکرد دونالد ترامپ می‌تواند چهار سال سیاست خارجی دولت دوازدهم را نیز تحت‌الشعاع قرار بدهد.

نزدیک ۴۵ درصد جمعیت ایران (تقریبی البته) از بازتوزیع ثروت حمایت می‌کنند. شما باید ببینید که می‌خواهید اصلاح‌طلبی را بر کدام نیرو سوار کنید؟

اصلاح‌طلبی به‌عنوان روش در همه این طبقات طرفدار دارد، اما به عنوان روش مسالمت‌جویانه قدیمه‌قدیم عاری از خشونت، بدون تقلیل‌گرایی و متکی به مردم. در این میان اگر بخواهیم اصلاح‌طلبی را بر اساس آرمان تعریف کنیم، باید ببینیم چه اولویتی تعیین می‌کنیم. تاکنون اولویت اول اصلاح‌طلبی توسعه سیاسی یا دموکراتیزاسیون بوده است و نفع آنان هم هست. حتی آنهایی که به اگر می‌خواهیم همین را تا آخر ادامه بدهیم، باید بخش‌های دیگر جامعه را هم متوجه کنیم که خواسته‌های آنها از این طریق تأمین می‌شود. یعنی باید حداقل در کوتاه‌مدت، بخش‌هایی که به دنبال بازتوزیع ثروت هستند را قانع کنیم که دموکراسی بیشتر به نفع آنان هم هست. حتی آنهایی که به دنبال سبک زندگی متفاوت هستند هم باید قانع شوند که دموکراتیزاسیون به نفع آنها نیز هست. حتی به اقتشار بالای درآمدی هم باید گفت که دموکراسی به شما امکان بهبود شرایط اقتصادی را می‌دهد. بعد از مدتی که دموکراسی صورتی تحقق پیدا کرد، آن وقت می‌توان درباره شکاف‌های دعوا کرد. محققان در مقطع فعلی شکاف اصلی شکاف دموکراسی و غیر آن است و هیچ چیز نباید جای آن را بگیرد. اما باید بقیه را قانع کرد، به‌ویژه قشرهایی که به دنبال بازتوزیع هستند.

ما می‌توانیم در اصلاح‌طلبی دو گرایش داشته باشیم. گرایش راست مدرن و گرایش چپ مدرن؛ آنهایی که نسبت به رشد و رونق حساسیت بیشتری دارند و آنهایی که نسبت به «بازتوزیع» حساس هستند. این دو گروه می‌توانند گفت‌وگوهای انتقادی ترتیب بدهند و راه‌حل‌های تازه ابداع کنند. بعد هم مردم می‌توانند رای بدهند. یعنی هر جا که مردم خواستند گرایش خود را ابراز کنند. این دو گرایش در جریان اصلاح‌طلبی حضور دارند. اما چپ مردم‌سالار در جریان اصلاح‌طلب‌تریون‌های خود را از دست داد و به دلایلی به محاق رفت. چراکه این‌قدر اوضاع بحرانی شد که دیگر مسئله توزیع، مسئله اصلی نبود، مسئله اصلی یعنی مسئله بقا این‌قدر جدی شده بود که این گفت‌وگوها صورت نمی‌گرفت. با عادی‌شدن شرایط می‌توان این گفت‌وگوی انتقادی

یکشنبه • ۲۲ مرداد ۱۳۹۶

کوتاه دیپلماسی

نشان افتخار رئیس‌جمهوری قزاقستان بر سینه صالحی

● **ایرنا:** ن‌سور سلطان نظربایف، رئیس‌جمهوری قزاقستان به پاس اقدامات و تلاش‌های دیپلماتیک به علی‌اکبر صالحی، رئیس سازمان انرژی اتمی، نشان افتخار اهدا کرد. مراسم اهدای این نشان در محل سفارت قزاقستان در تهران، هم‌زمان با برگزاری مراسم بیست‌وپنجمین سالگرد برقراری روابط دیپلماتیک ایران و قزاقستان و با حضور آرسنابیک محمد اولی، وزیر‌فرهنگ و ورزش این کشور برگزار شد. در این مراسم رئیس سازمان انرژی اتمی ضمن قدردانی از اقدامات دوستانه کشور قزاقستان در توسعه روابط دیپلماتیک به‌ویژه در میزبانی چندین دوره مذاکرات هسته‌ای در آلماتی، از رئیس‌جمهور قزاقستان به جهت اهدای نشان افتخار تشکر به عمل آورد.

توییت «انور قرقاش» درباره سفر مقتدی صدر به عربستان

● **ایسنا:** وزیر مشاور امارات متحده عربی در امور خارجه مدعی شد انتقاد رسانه‌های ایرانی از سفر مقتدی صدر به عربستان بر ضرورت تداوم سیاست باز با عراق تأکید دارد. انور قرقاش، در صفحه توییت خود مدعی شد: راه دشوار است اما شرایط کشورهای عربی نیازمند این سیاست است. ایجاد ارتباط میان کشورهای عربی ضروری است و نقش ریاض در مرحله پساداعش محوری است. شرایط پیچیده است، اما نمی‌توانند جلوی همکاری مشترکی که هدف آن ثبات و شکوفایی عراق است را بگیرند. مقتدی صدر رهبر جریان صدر عراق به‌تازگی در سفری به عربستان، با استقبال مقامات عالی‌رتبه سعودی مواجه و پس از آن، سفر خود به عربستان را موفقیت‌آمیز دانست و عربستان را از کشورهای مهم در مبارزه با تروریسم خواند.

بیانیه سفیر سوریه درباره شهادت محسن حججی

● **تسنیم:** سفیر سوریه در تهران گفت: خون‌های مطهر شهید محسن حججی پیروزی را بر تروریسم تکفیری رقم می‌زند و در وجدان ملت‌های منطقه زنده خواهد ماند. جنایت خون‌بار تشکیلات تروریستی داعش در حق شهید محسن حججی، در مرز سوریه و عراق، ادامه پرورنده سیاه جنایت‌ها و کشتارهای وحشیانه تشکیلات تروریستی تکفیری در سوریه، عراق و منطقه است. عدنان محمود افزود؛ دستاوردهای بزرگ راهبردی جبهه مقاومت و به‌پیمامان آن در شکست تشکیلات تروریستی تکفیری در سوریه، عراق و عرسال در آینده تا ازبین‌بردن کامل تروریسم و شکست نقشه‌های حامیان آنان در کل سرزمین سوریه و منطقه با شدت تمام ادامه خواهد یافت.

گفت‌وگوی نماینده سازمان ملل در امور یمن با ظریف

● **ایسنا:** نماینده سازمان ملل در امور یمن، روز گذشته با محمود صواد ظریف، وزیر خارجه و جابری‌انصاری، معاون عربی و آفریقایی وزارت خارجه دیدار کرد. او پس از دیدار با جابری‌انصاری گفت: راه‌حل مشکلات یمن نظامی نیست بلکه مشکل یمن باید در چارچوب مسالمت‌آمیز حل شود، راه‌حلی که تمام فرزندان یمن باید در آن مشارکت و آینده یمن را مشخص کنند و این امر باعث تقویت دولت یمن می‌شود. اسماعیل شیخ‌ولد، با قدردانی از حمایت‌های ایران افزود: امروز یمن از مشکلات زیادی از جمله انتشار ویروس وبا رنج می‌برد و بحران بزرگی یمن را فرا گرفته است و هرچقدر جنگ طولانی‌تر شود، مشکلات مردم یمن بیشتر خواهد شد. من باز هم تکرار می‌کنم که تنها راه‌حل این مشکلات از جمله و راه‌حل سریع سیاسی است.

کویت ۱۲ نفر را به اتهام جاسوسی برای ایران و حزب‌الله دستگیر کرد

● **ایسنا:** خبرگزاری رویترز نوشت، وزارت امور داخلی کویت اعلام کرد: مقامات کویت ۱۲ نفر را به جرم جاسوسی برای ایران و حزب‌الله لبنان دستگیر کرده‌اند. رویترز در این گزارش نوشت: کویت ۲۵ شهروند کویتی شیعه و یک تبعه ایرانی را بعد از کشف سلاح و مواد منفجره که بنا بود به دست شبکه عبدلی در سال ۲۰۱۵ برسد، دستگیر و محکوم کرده بود. همین مسئله تنش‌های فراقه‌ای را بیشتر کرده است. بازرسان کویتی مدعی شده‌اند که افراد دستگیرشده قصد داشتند اقدامات خصمانه‌ای را علیه کویت ترتیب دهند. رویترز نوشت: دست‌کم ۱۴ نفر از این متهمان به‌طور یقینی محکوم شده‌اند که یکی از آنها ایرانی است. ایران هرگونه دخالت در این مسئله را قویا رد کرده است.

اتمام ساخت دیوار مرزی ایران و ترکیه تا زمستان ۲۰۱۷

● **ایسنا:** خبرگزاری ترد به نقل از رسانه‌های ترکیه گزارش داد، ترکیه در حال ساخت دیوار در مرزهای خود با ایران در راستای تقویت امنیت از طریق توقف نفوذ شبه‌نظامیان کرد و قاچاقچیان غیرقانونی است. کار ساخت دیوار مرزی ترکیه و ایران که از سوی آنکارا در حال انجام است تا زمستان سال ۲۰۱۷ به پایان خواهد رسید.